

Bevezetés

Az orosz realista festészet elméleti alapját a forradalmi demokrata filozófusok és írók megvetették, és ez párhuzamos jelensége volt az orosz realista irodalomnak - bár annak egyetemes értékét, jelentőségét nem érték el. Ahogy az orosz irodalom fejlődése is az 1812-es honvédő háború korszakos élménye után bomlott ki, úgy a festészeti realizmus első példái is a század első harmadából valók.

- A portrétista O. A. Kiprenszkij és V. A. Tropinyin vagy a finom festői meglátásokat rögzítő, harmonikus A. G. Venecianov voltak az előfutárok. De ugyancsak a realizmus útját egyengette A. A. Ivanov, akinek hatalmas kompozíciója, *A Messiás megjelenése*, mely egy biblikus eseménynek romantikus nazarénus elemekkel átszőtt realista ábrázolása.

PEREDVIZSNYIK-MOZGALOM (Vándorkiállítók Társasága)

Az egész Európán végiggyűrűző realizmus áramának volt sajátos kelet-európai változata az orosz "Vándorkiállítók Társasága" (передвижник) művészete, amelyet egyértelmű és hangsúlyozott társadalomkritikai tendenciái miatt gyakran a kritikai realizmus címszó alatt szoktak összefoglalni. A peredvizsnyik- mozgalom a XIX. század II. felében dolgozó orosz művészcsoport forradalmi mozgalomának elnevezése.

- 1863-ban 13 fiatal festő fellázadt a cári Képzőművészeti Akadémia merev klasszicista szemlélete ellen és megalakították a Vándorkiállítók Társaságát. A fiatal művészeket az orosz valóság vonzotta, saját koruk és társadalmuk tényleges problémái. Fő műfajuk a kritikai jellegű zsánerkép (életkép; a köznapi élet eseményeit ábrázoló festmény), az orosz táj sajátosságait bemutató tájfestészet és a történelmi kép.

- Vezetőjük és szervezőjük az 1870-es, '80-as évek egyik legnagyobb hatású művésze, teoretikusa és pedagógusa:

- › **Ivan Nyikolajevics Kramszkoj(1837-1887)**

Kramszkoj a városi előjáróság írnokának családjában született. Gyerekkorában retusőrként dolgozott egy fényképésznél, majd azzal együtt végigjárt több várost, végül Szentpétervárra érkezett. Itt a főváros híres fényképészéhez került, majd [1857](#)-ben felvették a Művészeti Akadémiára. Megismerkedett a társadalmi haladás igényével fellépő értelmiség eszméivel, és miután szembekerült az oktatás merev szabályaival, 14 társával együtt [1863](#)-ban eltávolították az akadémiáról. Ő kezdeményezte az első Szentpéterváron kívüli, [Nyizsnyij Novgorodban](#) megtartott képzőművészeti kiállítást. Egyik szervezője és fő ideológusa lett a Vándorkiállítók Társaságának, mely az újat akaró orosz képzőművészek gyűjtőhelye lett.

További képviselők

Василий Григорьевич Перов

- **Vaszilij Perov** (eredeti nevén *Krigyener*) Perovnak fontos szerepe volt az akadémiai kötöttségekkel szemben új utakat kereső művészek csoportja, a Vándorkiállítási Társaság megalapításában. Első önálló kiállításukon [1871](#)-ben a *Vadászok pihenés közben* (1871) és a *Horgász* (1871) című képeivel vett részt és két [portrétis](#) bemutatott. Ezeken a képein már jól látható, hogy a tematika és a látásmód megváltozott. A vidéki élet ábrázolásában a drámaiságot az egyszerű életkép, a leleplező szándékot, a szatírárt szeretetteljes humor váltotta fel. Ugyanekkor kezdődött pedagógusi tevékenysége a moszkvai Festészeti, Szobrászati és Építészeti Iskolában. A *Perov* nevet („pero” jelentése: *toll*) nevelőjétől kapta.

További képviselők

Илья Ефимович Репин

- **Ilja Jefimovics Repin**
világhírű [orosz realista](#) festő. Művei mély lelki átélésről és szociális érzékenységről tanúskodnak. Késői képeivel új stílust teremtett, ami miatt halála után a [Szovjetunióban](#) különösen nagy tisztelet övezte [szocialista realizmus](#) követői között. „Haladó” és „realista” felfogása példát mutatott a fiatal szovjet művésznemzedék számára. Szentpéterváron csatlakozott a Képzőművészek Vándorkiállítási Társaságába (*Tovariscsesztvo peredvizsnih hudozsesztvennih visztavok*) tömörült művészek csoportjához. A csoport jelentős szerepet játszott a 19. századi orosz festészet megújításában, az Akadémia túlzottan merev normáinak oldásában. Repin művészete az 1880-as években teljesedett ki. Szinte minden műfajban otthon érezte magát, témáit ebben az időszakban gyakran az ukrainai vidéki életből merítette, számos zsánerképet festett. Alkotásaival rendszeresen részt vett a társaság kiállításain, ott mutatta be egyik leghíresebb alkotását is, a *Húsvéti körmenet a Kurszki kormányzóságban* című képet. A festmény az orosz vidéki élet realista, ám jelképes erejű festői megfogalmazása.

Képek

- Ilya Repin: *Hajóvontatók a Volgán* (1870-1873; olaj, vászon
Rosszija Múzeum, Szentpétervár)

- Ilja Repin: *A sztrelecek kivégzésének hajnala* (1881; olaj, vászon (Tretyakov Képtár, Moszkva)

- **Ivan Siskin. *Erdő belseje*** (1872; olaj, vászon; Roszija Múzeum, Szentpétervár)

- **Vaszilij Perov: *Paraszttemetés (Utolsó út)*** (1865; olaj, vászon; 45.3x57 cm; (Tretyakov Képtár, Moszkva)

Képviseelői

